

Jaunimo politikos įgyvendinimo ir informacijos sklaidos klausimais renginio P R O T O K O L A S

Parengė: *Marius Ulozas, Politikos tyrimų ir analizės institutas*

Vieta: viešbutis „Panorama“ (Sodų g. 14, Vilnius)

Tikslas: stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbantį su jaunimu, kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių formas

Dalyviai:

- savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai
- savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai
- regioninių jaunimo organizacijų tarybų atstovai
- Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos atstovai
- nacionalinių jaunimo organizacijų atstovai
- jaunimo darbo centrų specialistai
- atvirų jaunimo centrų ir atvirų jaunimo erdvių atstovai, jaunimo darbuotojai
- kitų valstybinių institucijų atstovai.

Konferencijoje dalyvavo apie 150 valstybinio ir nevyriausybinių sektoriaus atstovų: skirtingų ministerijų ir įstaigų prie **ministerijų atstovai**, teritorinių **policijos ir jaunimo darbo centrų** (prie Lietuvos darbo biržos) specialistai, 25 savivaldybių jaunimo reikalų **koordinatoriai**, virš 30 savivaldybių **jaunimo reikalų tarybų** narių, 25 **jaunimo** ir su jaunimu dirbančių **organizacijų** nariai, atvirų jaunimo centrų **jaunimo darbuotojai** ir kiti.

Konferencijos metu taikant interaktyvius diskusijų metodus dalyviai teikė siūlymus esamai situacijai gerinti **jaunimo nedarbo, pilietiškumo ir (e)migracijos** temomis.

Galutinė renginio programa

Antradienis, balandžio 23 d.	
9:00 – 9:30	Registracija
9:30	Renginio atidarymas, sveikinimo žodis <i>Audrius Bitinas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministras</i> <i>Mindaugas Kuliavas, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorius</i>
10:00	Projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ veiklų rezultatų pristatymas <i>Vydūnas Trapinskas,</i> <i>projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ vadovas</i>
10:30	Jaunimo problematikos tyrimų rezultatų lyginamosios analizės pristatymas <i>Juozas Meldžiukas,</i> <i>Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus pavaduotojas</i>

11:00	Kavos pertrauka
11:30	Metinio pranešimo „Jaunimo problemų sprendimo planų rengimas“ pristatymas Žydrūnas Šipka, VšĮ „Nacionalinės plėtros institutas“ ekspertas
12:00	Tema: Pilietiškumo svarba demokratijos procesuose <i>Daugumos valstybės institucijų programų bei NVO veiklos tiksluose įvardijamas pilietiškumo ugdymas. Tačiau pilietinės galios indekso tyrimai rodo, kad situacija negerėja. Ką MES galime padaryti, kad augtų jaunimo ir visos visuomenės pilietiškumas ir dalyvavimas demokratinuose procesuose?</i>
13:00 – 14:00	Pietūs
14:00	Tema: Tarpžinybinio bendradarbiavimo įtaka, siekiant mažinti jaunimo nedarbą <i>Jaunimo nedarbo problemos savarankiškai išspręsti nepajėgi nei viena institucija. Tačiau bendradarbiaujant ir derinant programas bei veiksmus galima pasiekti geresnių rezultatų. Kaip MES bendradarbiausime, kad jaunimo nedarbas mažėtų?</i>
15:00	Kavos pertrauka
15:30	Tema: (E)migracijos padariniai rajonų plėtrai <i>Tikriausiai nėra nei vieno žmogaus, kuris nebūtų tiesiogiai paliestas migracijos. Ką MES galime padaryti, kad paskatintume žmones neišvykti arba sugrįžti, sušvelninti migracijos padarinius?</i>
16:30	Renginio apibendrinimas, rezultatų pristatymas
17:00	Renginio pabaiga

Renginys organizuojamas įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ (Nr. VP1-4.1-VRM-07-V-01-002), finansuojamo Europos socialinio fondo ir Valstybės biudžeto lėšomis

Renginio eiga:

9.30 Renginio atidarymas, interaktyvios konferencijos principų pristatymas – moderatoriai Marius Ulozas ir Donatas Petkauskas, VšĮ Politikos tyrimų ir analizės institutas.

9.40 Sveikinimo žodžiai-

A.Bitinas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministras,
M.Kuliavas, JRD direktorius

Konferencijos dalyvius pasveikinti atvyko Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministras Audrius Bitinas ir ministrės patarėjos Giedrė Vitienė bei Vaida Giraitytė.

„Priimdama sprendimus jaunimui aktualiais klausimais, rengdama įvairius projektus, siūlydama įstatymų pakeitimus ministerija nuolat tariausi su socialiniais partneriais, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Nacionaline jaunimo reikalų koordinatorių asociacija, kitomis jaunimą atstovaujančiomis įstaigomis, nes tik nuolatinė diskusija ir betarpiškas bendradarbiavimas padės stiprinti jaunimo politiką šalyje“, - kalbėjo A.Bitinas.

Jaunimo reikalų departamento direktorius Mindaugas Kuliavas atkreipė dėmesį į jaunimo politikos reikšmingumą nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis: „Jaunimo politika nėra tik užimtumo ar po pamokinės veiklos paaugliams skatinimas. Jaunimas Lietuvoje yra iki 29 m. Tai darbingas ir

vaisingas laikotarpis, kai jauni žmonės pradeda siekti karjeros, kurti šeimas. Turime suteikti daugiau politinių sprendimų galios jauniems žmonėms, pasitikėti jais“.

10.00 Projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ veiklų rezultatų pristatymas Pranešėjas: **Vydūnas Trapinskas**, projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ vadovas
Pranešimas: [Projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ veiklų rezultatų pristatymas](#).

Projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ vadovas Vydūnas Trapinskas pristatė visų projekto veiklų rezultatus (tyrimai, metodikos, sąlygos bendradarbiavimui), kuriais gali naudotis ir kitos su jaunimu tiesiogiai ar netiesiogiai dirbančios švietimo, kultūros įstaigos, policija, darbo birža ir kt. institucijos.

10.30 Pranešimo „Jaunimo problematikos tyrimų rezultatų lyginamosios analizės pristatymas“ Pranešėjas: **Juozas Meldžiukas**, Jaunimo reikalų departamento direktoriaus pavaduotojas
Pranešimas: [„Jaunimo problematikos tyrimų rezultatų lyginamosios analizės pristatymas“](#)

Aptarti Jaunimo problematikos tyrimų rezultatų palyginamosios analizės rezultatai ir jų pritaikymo galimybes siekiant užtikrinti jaunimo dalyvavimą sprendimų priėmimo jiems aktualiais klausimais.

11.00 – 11.30 Kavos pertrauka

11.30 Metinio pranešimo „Jaunimo problemų sprendimo planų rengimas“ pristatymas Pranešėjas: **Žydrūnas Šipka**, VŠĮ Nacionalinės plėtros instituto projektų ekspertas
Pranešimas: [Metinio pranešimo „Jaunimo problemų sprendimo planų rengimas“ pristatymas](#).

Pranešime atkreiptas dėmesys, kad svarbus tiek rezultatas, tiek ir procesas (diskusijos rengiant planus), kuriame dalyvavo 55 % visų projekto veiklų dalyvių (t.y. 4100 unikalių dalyvių). Rezultatas – tai vidutinės trukmės strateginis dokumentas jaunimo politikos srityje 60-tyje savivaldybių.

12.00 – 13.00 Tema: Pilietiškumo svarba demokratijos procesuose

Įvadas: Daugumos valstybės institucijų programų bei NVO veiklos tiksluose įvardijamas pilietiškumo ugdymas. Tačiau pilietinės galios indekso tyrimai rodo, kad situacija negerėja. Ką MES galime padaryti, kad augtų jaunimo ir visos visuomenės pilietiškumas ir dalyvavimas demokratinuose procesuose?

Diskusijos eiga / metodas: Diskusiją vyko naudojant adaptuotą [“Fishbowl debate”](#) metodą. Diskusijoje užduoti klausimai:

- *Kas yra pilietiškumas? Koks jaunas žmogus yra pilietiškas?*
- *Jaunų žmonių pilietiškumo pavyzdžiai?*
- *Kas atsakingas už pilietiškumo ugdymą?*
- *Kas padeda ugdyti jaunų žmonių pilietiškumą? Kokios priemonės pasiteisino?*
- *Pasiūlymai*

Nuomonės:

- būtina stiprinti pilietiškumo ugdymą mokyklose, tai daryti bendradarbiaujant su NVO, bendruomene. Reikia galvoti, kaip pilietiškumą ugdyti ne tik per pilietiškumo pamoką, bet ir per visas kitas (pvz. Ekonomikos pamokose diskutuoti apie mokesčių mokėjimą ir pan.)
- pilietiškumą gali stiprinti geru SAVO pavyzdžiu, t.y. prieš mokant kitą pilietiškumo, reikia pačiam būti pilietišku;

- Įvairios pilietinės, savanorystės akcijos atkreipia dėmesį ir įtraukia, reikia jas skatinti ir dalyvauti. Pilietiškumo, kaip gero pavyzdžio rodymas, apdovanojimas irgi yra skatinimas;
- pilietiškumo reikia ne reikalauti, o padėti jį ugdyti, skatinti;
- Nevyriausybines organizacijas yra geras pilietiškumo pavyzdys bei pilietiškumo mokymo(si) galimybė. Svarbu kad jos būtų gerbiamos, jauni žmonės būtų įtraukti į sprendimų priėmimą.
- Reikia gerbti jauną žmogų, mokytis bendrauti su jaunu žmogumi, o ne tik iš jo reikalauti.
- Pilietiškumą galima ugdyti (tiksliau savybes, kurios padeda tapti pilietišku), tačiau netinkamas elgesys gali jauno žmogaus pilietiškumą ir mažinti.

Nuoroda į tyrimą “Pilietinė galia ir asmenybės bruožai” :

<http://www.slideshare.net/ingatruskaukaite/pilietine-galia-ir-asmenybe>

Pilietinė galia ir asmenybės bruožai

Žvalgomasis tyrimas

Tyrimo įžvalgos:

Pilietinis aktyvumas priklauso ne tik nuo to, ar sukuriama palankios sąlygos jam pasireikšti, bet ir nuo žmogaus vidinių savybių. Neseniai Lietuvoje tyrimas atskleidė, kad pilietiškai elgtis yra linkę tie žmonės kurie:

1. Teigiamai vertina save ir jaučia, kad turi savybių, kurios patinka kitiems;
2. Patogiai jaučiasi įvairiose socialinėse situacijose, mėgsta bendrauti su žmonėmis ir reikšti savo nuomonę;
3. Yra optimistiški;
4. Linkę stropiai dirbti, įdėti daug pastangų, siekdami savo tikslų;
5. Yra smalsūs, linkę išbandyti naujus dalykus ir aktyviai ieškoti naujų sprendimo būdų;
6. Linkę priimti kitokį požiūrį ir kitokius žmones.

Visos šios asmeninės savybės gali būti ugdomos. Taigi, kuriant ir įgyvendinant pilietiškumo ugdymo programas svarbu įtraukti į jas asmeninių savybių ir emocinių kompetencijų ugdymą.

Be to, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad nesuteikiant sąlygų šių savybių raiškai ar skatinant priešingas savybes, tikėtina, kad pilietinis aktyvumas pasireikš mažiau.

13.00 – 14.00 Pietų pertrauka

14.00 – 15.00 Tema: Tarpžinybinio bendradarbiavimo įtaka, siekiant mažinti jaunimo nedarbą

Įvadas: Jaunimo nedarbo problemos savarankiškai išspręsti nepajėgi nei viena institucija. Tačiau bendradarbiaujant ir derinant programas bei veiksmus galima pasiekti geresnių rezultatų. Kaip MES bendradarbiausime, kad jaunimo nedarbas mažėtų?

Diskusijos eiga / metodas:

1. *Stendai su skirtingų institucijų / sektorių pavadinimais (Lietuvos darbo birža, policija, Jaunimo darbuotojai / jaunimo centrai, NVO ir Apskritieji stalai, Jaunimo reikalų koordinatoriai, Jaunimo reikalų tarybų ir savivaldybių tarybų nariai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija + JRD, Švietimo sektorius ir neformalus ugdymas, Tyrėjai ir tyrimai, Ūkio sektorius, Bendruomenės, Nacionalinis lygmuo (kultūros min, sveikatos min, statistikos ir kiti departamentai)*
2. *Dalyviai ant lipnių lapukų siūlo, ką kiekviena institucija galėtų spręsdama nedarbo problemą (a. veikia gerai pas mus. b. prasminga daryti kartu. c.kieno pagalbos mums reikia)*
3. *Tiesioginės diskusijos ką organizacijos gali padaryti kartu.*
4. *Pristatymai ir apibendrinimas*

Pasiūlymai ir diskusijų rezultatai pateikiami protokolo priede.

15.00 - 15.30 Kavos pertrauka

15.30 – 16.30 Tema: (E)migracijos padariniai rajonų plėtrai

Įvadas: *Tikriausiai nėra nei vieno žmogaus, kuris nebūtų tiesiogiai palietas migracijos. Ką MES galime padaryti, kad paskatintume žmones neišvykti arba sugrįžti, sušvelninti migracijos padarinius?*

Metodinė priemonė: PSICHOLOGINĖS MIGRACIJOS PASEKMĖS ŠEIMAI: Vaikų emocinių ir elgesio sunkumų prevencija (G. Kaniušonytė, I. Truskauskaitė, L. Gervinskaitė)

Leidinyas skirtas tėvams, globėjams ir mokyklų darbuotojams, siekiantiems tinkamai pasirūpinti vaiku, susidūrus su tėvų-vaikų ar kitų šeimos narių išsiskyrimo situacija.

Diskusijos eiga / metodas: Įvadinis klausimas “kaip tave palietė (e)migracija?” ir “World cafe metodas: judant tarp skirtingų stalų aptariami skirtingi aspektai bei siūlomos priemonės.

Ant stalų diskusijoms padėti tokie klausimai / temos, migracijos padarinių švelninimui:

- Švietimo sistemos priemonės;
- Verslumo skatinimas, palanki aplinka verslui
- Priemonės žemės ūkio srityje, kaimiškose vietovėse
- Palanki gyvenamoji aplinka (infrastruktūra, kultūra, pramogos, ...)
- NVO sektorius, jaunimo dalyvavimo priemonės
- Bendruomenės
- Kita..

Dalyvių pateikti pasiūlymai:

Švietimo sistemos priemonės

1. „Eik iš pašaukimo ar laimės“ (produktyviai pasirinkti studijas);
2. Profesinis orientavimas (nebūtina būti statybu inžinieriumi, gali būti mūrininkas), konsultavimas, sąmoningumo ugdymas;
3. Efektyvinti persikvalifikavimo galimybes;
4. Didinti ekonomikos ir verslumo pamokų skaičių mokykloje (+ programų kokybės kėlimas);
5. Kūrybiškos asmenybės ugdymas;
6. Karjeros dienos + buvusių mokinių patirties sklaida;
7. Kompetencijų (gebėjimų) ugdymas;
8. Socialinių kompetencijų ugdymas (viešasis kalbėjimas, darbas komandoje, planavimas, ...);
9. Mokymas per praktiką + neformalus ugdymas (pvz. technologijų pamoka – lesyklėlės sukimas, muzikos pamoka – dainos kūrimas, matematikos pamoka – mokausi „leisti“ protingai pinigus.

Verslumo skatinimas, palanki aplinka verslui

10. Verslo angelai (palydėjimas)
11. Nuostatų „Ugdymas“: „Aš galiu“, „Ką sukursi, tą turėsi“, „Norint turėti, reikia dirbti“, „Normalu ieškoti variantų“, „Rezultato gali tekt palaukti“.
12. Dalinimasis gera patirtimi;
13. Verslo info centrai (konsultavimas)
14. Paskolos grąžinimas, uždirbus pakankamą sumą;
15. Patalpos verslui (lengvatos, panauda);
16. Praktikos galimybės įmonėse;
17. Verslo „treniruotės“ mokyklose
18. Lengvatos jaun. vers.
19. Jaunų žmonių/šeimų turiningo laisvalaikio sąlygų sukūrimas → didesnis noras dirbti;
20. Specialistų klubai, kur jauni specialistai galėtų dalintis savo patirtimi;
21. Savivaldybės teikia mokestines lengvatas.

Bendruomenės

22. Į bendruomenių tarybas įtraukti jaunimą, atstovus;

23. ES projektai ir naujų darbo vietų steigimas;
24. Verslo kūrimas;
25. Infrastruktūros gerinimas;
26. Informacinė sklaida;
27. Paslaugų teikimas;
28. Savanorystės skatinimas;
29. Racionalus patalpų panaudojimas;
30. Išgirskite jauną žmogų!!!

NVO, jaunimo dalyvavimo galimybės

31. Jaunų žmonių galimybių mokymai, konsultavimas;
32. Darbo vietų kūrimas (savanorių darbo simbolinis apmokėjimas, projektai, asociacijų biurai);
33. Verslumo skatinimas;
34. ES lėšų pritraukimas per projektus.
35. Paslaugų pirkimas iš NVO (mokymai, lektoriai, patalpos, produktai, reklama, konsultavimas įvairiais klausimais);
36. NVO veiklos viešinimas;
37. Teisinės ir finansinės pagalbos teikimas (konsultacijų finansiniais klausimais teikimas, steigiant, registruojant NVO, veikiant);
38. Skirtingų sričių JNVO atsiradimas, savęs realizavimas;
39. Lyderių skatinimas (apdovanojimais);
40. Prieinamas mokslas (mokestis už mokslą, gerai besimokančių skatinimas stipendija, kelionėm...);
41. NVO ir Darbo biržos bendradarbiavimas (padedant žmogui atrasti savo kelią.)

Palanki gyvenamoji aplinka (infrastruktūra, kultūra, pramogos, ...)

42. Atviros jaunimo erdvės, Jaunimo centrai;
43. Socialiniai būstai, lengvatos būsto įsigijimui;
44. Vaikų darželių darbo laiko lankstumas (sudarant galimybes tėvams ilgiau dirbti);
45. Laisvalaikio praleidimo formų įvairovė;
46. Lankstus autobusų grafikas (kad būtų gali pasiekti darbą, laisvalaikio priemones);
47. Viešų erdvių sutvarkymas, pritaikymas visoms amžiaus grupėms;
48. Jaunimo dalyvavimas sprendimų priėmime;
49. Abipusio susikalbėjimo (institucijų ir jaunimo);
50. Socialinės atskirties mažinimas tarp regionų (regionuose);
51. Gerosios patirties įgyvendinimas per projektus.

Priemonės žemės ūkio srityje, kaimiškose vietovėse

52. Kelių tvarkymas kaimiškose vietovėse + infrastruktūros kėlimas/gerinimas (policija, med. punktas...)
53. Daugiafunkcinių (mobilių) traukos centrų kūrimas (biblioteka, kino teatras...“
54. Turizmo vystymas;
55. Verslumo skatinimas (netradiciniai verslai, amatai), remiant privatų verslą. Ekologinių ūkių kūrimo skatinimas, žuvininkystė. Edukacinių programų skatinimas (duonos kelias, avių auginimas, puodai, medus, naminė);
56. Gyvenamo ploto/žemės išskyrimas grįžusiems į miestus, kaimus;
57. Prioriteto suteikimas įsigyti žemę ūkininkavimui jauniems žmonėms;
58. Darbas su bendruomenėmis (soc. problemoms spręsti, projektams rašyti ir pan.);
59. Lietuviškos produkcijos... Rinkis prekę lietuvišką;
60. Karklai, naudoti kaip ekologišką kurą;
61. Skatinti supratimą apie žemės ūkį kaip verslą;
62. Senelių namai;
63. Kultūros skatinimas, įtraukti į veiklas, ansamblius.

64. Šūkis, soc. akcija: mūsų kaime labai faina (kaip pvz. buvo „Rinkis prekę lietuvišką“ arba „nuo miesto šurmulio į Rūgpienių kaimo laisvę“).

Kita...

65. Bendrauti su giminėmis;
66. Jaunam žmogui lengvata būstui (paskolai);
67. Kurti darbo vietas;
68. Lengvinti verslo pradžia;
69. Skatinti šeimyniškumą;
70. Studijų finansavimas su įsipareigojimu grįžti atidirbti;
71. Akcija „Darom“, bendri vienyjantys renginiai;
72. P.S. Užsienyje dirbantys lietuviai savo šaliai privalomai moka 30% pajamų.

16.30 Renginio apibendrinimas

Renginio įvertinimas: diskusija rate apie tai ką iš renginio pasiima dalyviai.

- pradžioje galvojau, kad betvarkė, apie save visi pasakoja. Dabar jaučiuosi subrendus, susipažinusi su kitų institucijų darbu ir požiūriais, apsikeitusi kontaktais;
- gerai susitikti su kolegomis;
- buvo faina;
- šaunus susitikimas, moderatoriai mus užėmė ir sėdėti neleido, įgijome draugų ir idėjų. Išsiregistruoju, kad vėl susitikčiau kitą kartą;
- dėkui, kad nesijaučiu pavargęs, neišsikalbėjęs. Daug mūsų liko iki pabaigos ir mums rūpi! Ačiū kad buvo įdomu ir naudinga;
- renginio formatas pasiteisino, buvo daug interaktyvumo. Buvo laba gera, kai “neformalai” įsiveržė.

17.00 Renginio pabaiga

Renginio nuotraukas galite rasti čia: <http://www.ird.lt/foto-galerija/nuotrauku-albumai/renginys-jaunimo-politikos-igyvendinimo-ir-informacijos-sklaidos-klausimais>

Renginio filmukai:

Jaunimo problematikos tyrimas

Renginio sklaida

Tarpžinybinis bendradarbiavimas

<http://youtu.be/HbNCdOEEdC0>

http://youtu.be/l_0rA8Yk7Q

<http://youtu.be/jPnIBiTa4hY>

Priedas: Pasiūlymai skirtingoms institucijoms bei tarpžinybinio bendradarbiavimo įtaka, siekiant mažinti jaunimo nedarbą

Pastaba: šie pasiūlymai nėra konferencijos rezultatų apibendrinimas, o pasiūlymais skirtingoms institucijoms ką jos galėtų padaryti kartu sprendžiant jaunimo nedarbo problemą.

Nevyriausybiniams organizacijoms ir Apskritiesiems stalams (regioninėms jaunimo organizacijų taryboms)

- Skatinti savanorystę, praktikų atlikimą organizacijose;
- Sąlyčio taškų ieškojimas su nemotyvuotais jaunuoliais ir jų įtraukimas į įvairias veiklas;
- Aktyviai dirbti su jaunimu ugdant jų aktyvumą, savarankiškumą, kūrybiškumą;
- Suteikti jaunam žmogaus savirealizacijos galimybę, įgyvendinti iniciatyvas;
- Bendradarbiauti su kitomis NVO, valstybinėmis institucijomis, sklirsti informaciją apie savo veiklą;
- Turėti idėją, idėją perkelti į projektą (pateikti paraišką), mokyti ją įgyvendinti.
- Įtraukti vyresnį (18-29) dirbantį jaunimą, kuris galėtų teikti pasiūlymus, kaip didinti įsidarbinamumą, kaip jaunam žmogui gauti darbo rinkai reikalingų įgūdžių;
- Mokyklose skatinti jaunimą jungtis į NVO veiklą;
- Mentorystė, palydėjimas, „Didysis brolis/sesuo“;
- Jaunimą per projektus mokyti meno pagrindų, informacinių technologijų, kurias jie panaudos vėliau savo veikloje;
- Organizuoti mokymus, kelti reikalingas kompetencijas ieškant darbo, kuriant darbo vietas;
- Savo energiją ir reikinius labiau orientuoti į jaunuolių įgalinimą, motyvavimą ir ilgalaikes programas. Ne vien į linksmus vieno vakaro reikinius su dūzgėmis.
- Labiau skatinti savanorystę! Nes tai yra pati geriausia jaunuolio praktika prieš įsiliejant į darbo rinką! Bendradarbiauti su Darbo birža, su Jaunimo darbo centrais (aktyvūs abiejų institucijų renginiai, veikla, informavimas, lankymasis ugdymo institucijose);
- Dalyvauti projektinėje veikloje, skatinti ir ugdyti socialinį verslumą;
- Pateikti veiklą NVO kaip naudingos patirties įgavimo erdvę (kiekvienas jaunuolis turi galimybę įgyti patirtį, kuri būtų susijusi su jo ateities profesija ir taip tapti patrauklus darbdaviams);
- Organizuoti mokymus ir diskusijas, apibrėžiančias darbą, mokesčius, motyvaciją, verslą ir kt.

Policija

- Auklėti jaunimą ne tik baudomis, o morališkai, pavyzdžiu;
- Daugiau kontroliuoti jaunimą, kuris renkasi problemiškoje, nesaugioje vietoje;
- Pasigendu policijos veiklos informuojant apie galimybę dirbti policijoje, kokias tai galimybes suteikia;
- Reikia, kad atsirastų daugiau „gerųjų policininkų“;
- Sustiprinti kovą su korupcija;
- Bendradarbiauti su darbo biržomis dėl įskaitose esančių jaunuolių įdarbinimo;
- Aktyviau skleisti jaunimui savo gerą patirtį, galbūt paskirti už jaunimo ugdymą atsakingą asmenį, kuris būtų įpareigotas per mokslo metus lankytis mokyklose ir pasakoti apie policijos veiklą. Tuo būtų skatinamas susidomėjimas darbu policijoje (galbūt mažinamas nedarbas ir didinamas trūkstančių policijos pareigūnų skaičius);
- Nepilnamečių inspektoriams įgyti / suteikti jaunimo darbuotojo kompetencijas;
- Prevencinių priemonių vykdymas, bendradarbiavimas su jaunimo organizacijomis, būti draugais, patarėjais.

Jaunimo darbuotojai ir jaunimo centrai

- Jaunimo verslumo kompetencijų ugdymas ir dalijimasis gerąja patirtimi nacionaliniu/tarptautiniu lygmeniu;
- (Pa)stebėti jauno žmogaus potencialą/gebėjimus, polinkius į tam tikrą profesiją;
- Inicijuoti bendrus renginius ir veiklas su Jaunimo darbo centrais;
- Didinti jaunų žmonių savivertę;
- Ugdyti socialinius įgūdžius;
- Aktyvesnis bendradarbiavimas su Darbo birža/Jaunimo darbo centrais, padėti jauniems žmonėms vystyti ir įsivardinti įgytas socialines kompetencijas;
- Kadangi vaikai iki vėlumos „sėdi“ prekybos centruose, čia turėtų įsikurti jaunimo centrai (patalpos su dirbančiais jaunais specialistais. darbas ne savanorystės pagrindais būtų pagrindas, praktika studentams);
- Kuo daugiau patirties pasidalinimo projektų, kadangi pasidalinus gerom ir blogom patirtimi gaunama daugiau žinių, gimsta naujos idėjos!

Tyrėjai/mokslas

- Peržiūrėti ir įvertinti studijų programas, atlikti tyrimus, kokių profesijų darbuotojų trūksta;
- Darbo rinkos tyrimai, kurie leistų išsiaiškinti, kokių specialistų reikės perspektyvoje, po kelių metų;
- Mokslo pagalba pradedantiems verslininkams, kompetencijų sklaida;
- Jaunimas turėtų gerai žinoti ir įsivaizduoti, kokių profesijų trūksta norimame sektoriuje, kad baigus mokslą galima būtų lengvai įsidarbinti;
- Padaryti tyrimus apie darbo vietų poreikį konkrečiose savivaldybėse;
- Konsultacijos, seminarai moksleiviams, siekiant supažindinti su studijų programomis, jų perspektyvomis, skatinimas dalyvauti atvirų durų dienose, kuomet vyksta universitetų bei studijų pristatymai (sąlygų sudarymas į jas nuvykti);
- Skatinti technologijų parkų kūrimąsi, pritraukti užsienio investicijas per mokslą, tai įtakotų naujų darbo vietų sukūrimą, sumažintų „protų“ nutekėjimą;
- Potencialių, talentingų darbuotojų ieškojimas universitetuose, mokslinių praktikų skatinimas;
- Jaunimo verslumo skatinimo programų sukūrimas, „Kaip? Nuo ko pradėti?“ formulės sukūrimas, metodikos pateikimas, nemokamos konsultacijos, verslo pradžios elementai.

Nacionalinis lygmuo (kultūra, sveikata, statistika)

- Bankų paskolų sistemos sukūrimas, kuris skatintų ir padėtų jaunimo verslo įkūrimui, dalinis valstybės finansavimas;
- Jauno verslininko skatinimo programa, pvz. mažesni mokesčiai ir t.t. arba atleidimas nuo jų metams;
- Mažesni pelno ir pajamų mokesčiai kuriant naują verslą;
- Stiprinti profesinės praktikos vaidmenį ne tik paviduriniame mokyme, bet ir mokykloje, šiuo klausimu skatinti tiek formalaus, tiek neformalaus lygmens bendradarbiavimą su verslu ir valstybės sektoriumi;
- Leisti vyresnius žmones anksčiau į pensiją, kad jauniems žmonėms būtų daugiau laisvų darbo vietų;
- Periodiška darbuotojų kaita, konkursų skelbimas į valstybinėse (kitose) tarnybose užimamus postus. Tai sudarytų sąlygas jauniems žmonėms įsitraukti į darbo rinką. Konkurencija yra gerai;
- Palengvinti labai jaunų žmonių (iki 18 metų) įsidarbinimą;
- Didesnis dėmesys ligų prevencijai ir sveikam gyvenimo būdui, tik sveikas žmogus gali dirbti;
- Krašto apsaugos šauktinių kariuomenė;
- Gražinti didesnę paramą daugiavaikėms šeimoms;
- Pensijinio amžiaus darbuotojus biudžetinėse įstaigose palaipsniui keisti jaunais žmonėmis;
- Liberalizuoti darbo santykius valstybės sektoriuje;
- Jaunimo įtraukimas į visuomeninę veiklą, pilietiškumo ugdymas;
- Stažuotės (1 metų) jaunimui valstybinėse institucijose;
- Sumažinti palūkanas imant paskolas;
- Pirmenybę teikti aukštąjį mokslą įgijusiems asmenims;
- Baigus mokslus, kad jaunimas turėtų paskyrimus, kur atlikti praktika;
- Remti mokslinius projektus;
- Būtų lengvatos įsigyjant būstą;

- Skleisti informaciją apie tai, kad galima susikurti sau darbo vietą (savo verslą), pvz. rašyti projektus į VVG (pvz. aš renku žoleles, man reikia džiovintų patalpų, maišelių joms laikyti (pakuoti), jas norėčiau parduoti. Gaunu finansavimą 70%, o savo įdedu 30%);
- Mažinti atskirtį tarp miesto ir kaimo, skatinti bendrus projektus;
- Negauname informacijos, bendruomenės uždaros, slepiasi;
- Norėtume, kad bendruomenės būtų patrauklios, su įtraukiančiais jaunimo projektais, skatinančiais verslumą.

Jaunimo reikalų koordinatoriai (JRK)

- JRK galėtų bendradarbiauti su verslininkais, kitomis organizacijomis įdarbinant aktyvius miesto jaunuolius- juos rekomenduojant, užtariant;
- JRK neturėtų būti politikas, nes tai gali būti kliūtis tarpinstituciniam bendradarbiavimui bet kurioje srityje.
- Kviečiu JRK aktyviau bendradarbiauti su švietimo srityje dirbančiais kolegomis, atsakingais už neformalų švietimą. Kviečiu bendradarbiauti su UPC!

Ūkio sektorius

- Patirtis iš alumni narių (direktoriai), NVO apskritieji stalai kuriant bendrus projektus, įgyvendinant jaunimo užimtumą per visuomeninę veiklą, motyvuojant žmogų pačiam bandyti irtis gyvenimo valtimi į priekį;
- SRT dalyvavimas skatinti jaunimą, kurti ateitį savame mieste, rengti rajone kultūrinius renginius, skatinti meno aktyvumą, laisvalaikio užimtumą;
- Pas mus visai veikia pameistrystės programa, kuomet jaunuoliai, iškritę iš švietimo sistemos ir nedirbantys turi galimybę save išbandyti vienoje ar kitoje srityje atlikdami "praktiką" ir susipažindami su specialybėmis iš vidaus. Jeigu įmonės būtų atviresnės priimti jaunuolius pasibandyti save, galbūt tai būtų paskata dirbti, o gal net pradėti mokytis;
- Stengtis įtraukti jaunus žmones į darbo rinką, steigiant darbo vietas žemės ūkyje, skatinti ūkininkavimą pasinaudojant ES ištekliams;
- Ūkis galėtų pritraukti jaunimą, įdarbinti, už tai turėtų būti lengvatos mokestinės;
- Verslo simuliacijos moksleiviams;
- Įmonių atstovai gali lankytis mokyklose ir pasakoti, kokių darbuotojų trūksta, įkurti stipendijų fondą reikiamų specialybių studentams;
- Ūkio sektorius turėtų prisidėti prie jaunimo verslumo skatinimo projektų;
- Įdarbinant jauną žmogų, pirmumo teisė turėtų būti suteikiama vietos gyventojui;
- Lankstus darbo grafikas, nepilna darbo savaitė/diena vaikus auginantiems tėvams, pvz. vienas etatas galėtų būti padalintas 2-3 jauniems asmenims;
- Vertinti savanoriško darbo metu įgytą patirtį;
- Socialinės ekonomikos skatinimas;
- Nuolatinis finansinis darbo vietų jaunimui rėmimas (įdarbinus jauną žmogą darbdaviui arba tiesiai jaunam žmogui mokama didelė (reikšminga) kompensacija);
- Daugiau kurti darbo vietų jaunimui;
- Negražinama vienkartinė pinigine (finansinė) parama jaunam žmogui įsikuriant kaime ar miestelyje arba didelės lengvatos (pvz. butas nemokamai);
- Savanorystės skatinimas siekiant, kad įgautų patirties, neprarastų įgūdžių (lėšos maistpinigiams, aprangai ir pan.);
- Finansuoti dalį lėšų darbo užmokesčio (kaip apmokant neįgalius);
- Siekti pritraukti savanorius (NVO);
- Sezoniškų darbų pas ūkininkus skatinimas;
- Nedarbą mažinti steigiant darbo vietas! Didelį dėmesį skirti žemės ūkiui, skatinti jaunimą palankiom sąlygom, įvairiom lengvatom užsiimti šia veikla. Esame agrarinė šalis, todėl reikia išnaudoti tai, ką turime, o ne vien užsiimti prekyba;
- Skatinti amatų puoselėjimą, pvz. lipdome molinius vazonus, juos padengiam glazūra, parduodam;
- Skatinti darbdavius priimti stažuotojus, kad jaunimas turėtų galimybę įgyti praktinės patirties;
- Bendruomenėse, kaimo vietovėse burti jaunimą, kurie kūrybiškai dirba, daro rankdarbius ar kitus meninius darbus. Juos pardavinėti turgeliuose (rankdarbius), taip būtų skatinamas jaunimas dirbti malonų darbą, o už tai gautų atlygį.

- Mažiau biurokratijos kuriant darbo vietas kaime (kvitų įvedimas ūkininkams) – geras pavyzdys;
- Finansiškai daugiau remti bendruomenes (kaimo);
- Daugiau finansuoti jaunimo verslumo idėjas (kad pradėtų galvoti daryti savo verslą).

JRT + savivaldybių tarybų nariai

- Jaunimo reikalų tarybos nariams siūlyti inicijuoti darbo paieškas aktyviems savivaldybės jaunuoliams. Pvz. Kiekvienoje savivaldybėje pastebimi itin aktyvūs, teikiantys daug idėjų jaunuoliai. Suteikus galimybę gauti perspektyvų darbą jaunuoliai būtų motyvuoti ir toliau užsiimti įvairiomis veiklomis, o šio dalyko viešinimas informuotų visuomenę, kuri taip pat turėtų motyvą dirbti visuomenės labui vėliau gaunant gerą darbą;
- Inicijuoti susitikimus su verslo žmonėmis;
- Skatinti jaunų žmonių verslą per sprendimų priėmimą, kurie atleistų jaunus žmones nuo tam tikrų mokesčių (lengvinti jaunų žmonių verslo mokesčių našta);
- Kurti aplinką, kurioje bendradarbiautų ir bendrautų vietinis verslas, mokslas ir savivalda. Tai leistų prognozuoti specialistų poreikį ir orientuoti besimokančius;
- Inicijuoti nominacijų steigimą verslui, įdarbinusiam jaunus žmones;
- Formuoti tinkamą sprendimų priėmimą;
- JRT nariai ne tik posėdžio metu komentuotų esamas problemas, bet ir kartu spręstų jas, prisidėtų pvz. jaunam žmogui susirasti darbą (per savo draugus, pažįstamus ir pan.);
- Finansuoti viešajam sektoriui reikalingų specialistų mokslą, taip įpareigojant jį dirbti nustatytą laiką metų savivaldybėje;
- Skatinti miestų/rajonų jaunimo tarybų glaudžius santykius ir gerosios/blogosios patirties dalijimąsi;
- Pagalba įgyvendinant jaunimo iniciatyvas, jaunimo iniciatyvų finansavimo eilutė biudžete;
- Kurti programas, kurios leistų įdarbinti ir pritrauktų jaunus specialistus dirbti savivaldybėse, savivaldybės taptų atviresnės, veikliausiai efektyviau veiktų, jauni specialistai, išvykę mokytis į didžiuosius miestus, grįžtų į savo miestus;
- Taryba galėtų padėti jaunimui ieškoti galimybės susirasti darbą rajone arba įtraukti jaunimą, o iš rėmėjų apmokėti jaunimui darbą, galėtų suburti bent dalį jaunimo kartu su žmonėmis, kuriems sezoniniam darbui reikia darbuotojų;
- Yra jaunimo reikalų koordinatoriai, jaunimo centrai, jaunimo darbuotojai, Apskritieji stalai, visi dirba ir tai daro kiekvienas atskirai. Savivaldybė turėtų tai apjungti į vieną „organą“ ar kažkaip pasiekti, kad visi dirbtų kaip viena organizacija;
- Skatinti jaunimo verslumą, pvz. pas mus rajone galioja lengvata jaunimui įsigyjant verslo liudijimus.

Švietimo sektorius + neformalus ugdymas

- Didinti stipendijas gerai besimokantiems studentams.
- Realus profesinis orientavimas mokykloje;
- Praktikų moksleiviams įvairiose organizacijose organizavimas;
- Kartu su mokslo sektoriumi- išsami darbo rinkos poreikių analizė;
- Ne žlugdyti, o skatinti jaunų žmonių kūrybą!;
- Bendrauti su jaunais žmonėmis kaip lygūs su lygiais;
- Teigiamai pozicionuoti save (aukštosios mokyklos produktas turėtų būti ne diplomai, o žinios);
- Programos „Ugdymas karjerai“ įgyvendinimas;
- Naudotis įvairių fondų teikiama galimybe, pvz. A. Adamkienės fondo „Lyderio mokykla“, „Verslo mokykla“ ir organizuoti patirčių sklaidą;
- Įtraukti besimokančiuosius ir dalyvaujančius į kryptingą pozityvią veiklą, pvz. viešos akcijos, ne tik sukurti erdvę laisvalaikiui;
- Užsiėmimai, supažindinantys su įvairiomis profesijomis;
- Nuo mažų dienų mokyklose organizuoti netradicinį švietimą apie NVO veiklas, galimybes, tobulėjimą, taip pat universitetuose šią sritį plėtoti toliau. Netradicinis tai panašiai veikti klasės mokymo metodais puoselėjant aktyvumą lavintis toliau, judėti savo pačio žmogaus energija, nes niekas kitas to už tave nepadarys. Yra gražus posakis „Nesustok, neliūdėk, nes žemė juk sukasi“;

- Taryboms priimti sprendimus palankius – patrauklius pritraukti investuotojus į toliau nuo centrų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos) nutolusiems rajonams ir taip bus kuriamos naujos darbo vietos, sumažės jaunimo emigracija;
- Mokymo įstaigoms bendradarbiauti su darbo birža ir aiškintis, kokių specialistų trūksta, juos nukreipti tinkama linkme tam, kad visose darbo srityse būtų pusiausvyra;
- Skatinti nemokamą mokslą, šiuo atveju turėtumėm daugiau kvalifikuotų žmonių, kuriems darbo vietų yra daugiau;
- Neformaliu ugdymu turėtų užsiimti patys iš esmės neformalus žmonės!!! (Ne mokytojai). Atsirastų jauniems žmonėms darbo vietų!!!
- Nepriklausomi profesinio orientavimo specialistai (ne mokytojai, žmonės, kurie galėtų dirbti tik su profesiniu orientavimu);
- Neformaliai įgyjamų kompetencijų formalus pripažinimas;
- Neformalaus ugdymo skatinimas ne tik mokyklose, bet ir aukštesiose mokyklose;
- Pasinaudoti viešųjų darbų programomis ir per vasarą įdarbinti mokyklos aplinkoje;
- Studijų programų keitimas orientuojantis į paklausą;
- Projektas “Kuriamo Respubliką” galėtų realiai būti įgyvendinamas mokymų programose;
- Kurti naujas, paklausias studijų programas;
- Nebeaukštinti aukštojo mokslo, kaip galinčio užtikrinti geras darbo vietas (neva universiteto diplomai – raktas į rožinę ateitį) ir daugiau investuoti į profesines mokyklas;
- Teikti daugiau galimybių studentams atlikti praktiką užskaitant tai kaip papildomus balus kreditų sistemoje;
- Skatinti jaunų žmonių kūrybingumą ir kritinį mąstymą;
- Bendradarbiauti švietimo įstaigoms su Darbo birža ir kryptingai moksleivius ruošti specialybėms, kurių šiai dienai rinkoje reikia arba reikės;
- Mokyklą baigę žmonės pristato savo sėkmingas istorijas Lietuvoje, kaip jie pradėjo savo darbo karjerą, kaip parodo – motyvuoja jaunimą bandyti dirbti Lietuvoje. Vaikai/jaunimas įgauna pavyzdį, ko reikia arba galima siekti. Kuo daugiau gerų pavyzdžių ir istorijų bus skleidžiama, tuo bus motyvuotesnis jaunimas;
- Patarimas: daugiau šviesti mokinius (nepilnamečius žmones) darbo klausimais todėl, kad mokiniai praktiškai nežino apie savo, kaip darbuotojų galimybes;
- Bendradarbiauti su bendruomenėmis;
- Pensijinio amžiaus mokytojai turėtų užleisti vietą jaunam žmogui;
- Užskaityti kompetencijas, įgytas NVO darbo ar savanorystės metu kaip papildomus taškus stojant į tam tikras specialybes aukštesiose mokyklose (universitetuose, kolegijose);
- Ruošti kūrybingus asmenis, kurie įgytų daugiau socialinių įgūdžių, t.y. bendradarbiauti su NVO sektoriumi;
- Jaunimą supažindinti su realiom darbo vietom, nuvesti ir parodyti, ko reikia norint dirbti kiekvieną darbą, kokius gebėjimus, kokios sąlygos. Leisti pasidalinti darbuotojams ir jaunimui patirtimi;
- Įvairinti neformalaus ugdymo veiklas;
- Sudarinėti švietimo planus 2020 metams bei rengti jaunosius piliečius ateičiai, kurie mažintų nedarbą;
- Mokyklose skatinti verslumą gyvaisiais pavyzdžiais;
- Filosofiją turi mokyti/dėstyti tos srities specialistas!!! O ne iš kitos srities!!! Kaip pvz. direktoriaus požiūriu istorijos mokytojas išdėstys ir istoriją, ir filosofiją;
- Skatinti gimstamumą ir stiprinti lytinį švietimą mokyklose;
- Į švietimo procesą integruoti platesniu mastu moksleivių socialinių, psichologinių kompetencijų ugdymą, taip keliant jaunimo sąmoningumą, kuris padėtų tinkamiau ir atsakingiau rinktis būtent tą profesiją, kurios norisi, o ne tą, kuri atrodo patraukli dėl to, kad daug kas ją renkasi;
- Tikslinis studentų priėmimas;
- Atsisakyti krepšelių sistemos;
- Mokyklose šalia mokomųjų dalykų reikia sudaryti galimybes mokinių praktikoms, kad jau mokykloje turėtų supratimą apie atskirus darbus ir teisingai pasirinktą profesiją;
- Atsakingai vykdyti profesinį orientavimą, kuris būtų sudarytas ne iš testų, o iš asmeninių kompetencijų aplanko;
- Karjeros dienos;
- Į mokyklas įtraukti baigusius studijas pedagogus (jaunųjų mobilių pedagogų duomenų bazė, iš kurios mokyklos renkasi). Trumpalaikės, ilgalaikės sutartys. Jaunieji mokytojai gali pakeisti sergantį, išvykusį mokytoją ir pan.). Nauda: jaunasis pedagogas kaupia patirtį;
- Daugiau ekonomikos ir verslumo pamokų!!!
- Vienos dienos praktika kokioj įstaigoj (kol esi dar moksleivis);
- Švietimo reforma. Kuo anksčiau pradėti vaikus skatinti rinktis profesiją;

- Kolegijose, technikuose turėtų būti daugiau praktikos, pvz. dvi savaites atliekama praktika, dvi savaites einama mokyti į įstaigą;
- Universitetai turėtų orientotis į mokslininkų paruošimą. Šios idėjos skatintų jaunuolius atsakingiau žiūrėti į ateitį ir atėjus laikui sėkmingai įsidarbinti;
- Kas 10 metų keisti mokytojus ir leisti į darbo vietą jaunus, nes jie geriau susikalba su jaunimu, supranta, ko jie nori, o ir mokiniams lengviau kalbėti su jais;
- Profesinis orientavimas „per moksleivių praktiką“. Kad pasitikrinti, ar šis darbas tikrai man. Daugiau atsidavusių, savo darbą mylinčių dirbančių žmonių;
- Nuo mažens (ikimokykliniame ugdyme) investuoti ir ugdyti vaikų kūrybiškumą, pasitikėjimą savimi, verslumą, supratimą apie profesijas. To tikslas – kad jaunas žmogus (dar mokykloje) būtų apsisprendęs dėl to, kas jam įdomu ir kuo nori būti;
- Mokymai apie ateities planavimą;
- Profesionalūs profesinio ugdymo specialistai;
- Rengti specialybes, kurių reikia valstybei, kad pabaigęs žmogus turėtų darbą, jaustųsi reikalingas;
- Suteikti galimybę pensijinio amžiaus žmonėms užsiimti mėgstama veikla (kad į švietimo sistemą būtų „įleidžiama“ daugiau jaunimo);
- Dėmesys tiksliesiems, gamtos mokslams;
- Lytinio švietimo pamokos, ne visi žino, kaip ten kas vyskta, ne visi internete pasiskaito, o paskui 14-mečiai prisigimdo vaikų;
- NEETs (nedirbančius, nesimokančius ir mokymuose nedalyvaujančius) įtraukti į neformalųjį ugdymą, mokyti amato!!!;
- Bendradarbiauti su NVO sektoriumi, regioninėmis jaunimo organizacijomis, organizuoti bendrą pilietinį aktyvumą, tautiškumą skatinančius renginius, aktyviau kartu plėtoti neformalaus ugdymo mokyklose organizavimą įvairiais aspektais;
- Mokyklose padaryti privalomas pamokas, susijusias su savęs pažinimu, karjeros planavimu, mokymu ir supažindinimu su jaunimo galimybėmis;
- Mokymai mokytojams apie neformalaus ugdymo metodus, kuriuos jie galėtų taikyti mokykloje ir lavinti mokinių kūrybiškumą bei skatinti dalyvavimą NVO;
- Neformalaus ugdymo pamokos ar mokymai mokyklose (karjeros planavimas, savęs pažinimas, savęs vertinimas);
- Stiprinti informavimą apie karjeros perspektyvas mokyklose;
- Verslumo ugdymas, integruotas į formalųjį švietimą;
- Švietimo problema, kad jaunimo ugdymo dėsniai pasibaigia noru pritraukti kuo daugiau „krepšelių“;
- Mokyklose įsteigti kūrybiškumo dirbtuves, savęs pažinimo dirbtuves, tobulėjimo dirbtuves, kompetencijų kėlimo dirbtuves, kuriose būtų keliamos jaunų žmonių asmenybės, mokoma, ko reikia jauniems žmonėms norint integruotis į visuomenę ir darbo rinką, kas paverčia juos paklausiais, laukiamais darbuotojais, tuo pačiu atsirastų darbo vietos tiems, kurie viso to mokyti;
- Mokykloje mokytų mokinius pritaikyti mokslų gyvenime, kad kur reikia dalyvauti, ką daryti, kad mūsų CV būtų graži ir atėjus pas darbdavį jis mus priimtų.

SADM Jaunimo reikalų departamentas

- Padėti pensininkams laiku išeiti į pensiją;
- Programos jaunimo nedarbo, profesinio informavimo, ugdymo karjerai projektams;
- Suteikti galimybę dirbti (nes daug kur iš jauno žmogaus prašo patirties, kurios jis neturi);
- Užtikrinti savanoriaujančių asmenų NVO socialinę apsaugą (sveikatos draudimas ir kt.);
- Suteikti NVO ir JNVO galimybes teikti paslaugas, nukreiptas į verslumo neformalųjį ugdymą, darbo vietų didinimą. Taip būtų ne tik didinamos priemonės, bet ir realiai kuriamos paslaugos/darbo vietos. NVO paslaugų teikėjas → didinamas užimtumas → didinamas darbas!
- Užtikrinti tęstinį finansavimą organizacijoms, kad būtų galima dirbti nuosekliai;
- Surasti lėšų jaunimo reikalų koordinatoriui apmokėti už darbą;
- Sukurti sistemą, kuri skatintų naujas idėjas, padėtų jauniems žmonėms kuriant verslą susitvarkyti su biurokratizmu;
- Verslumo ugdymo projektai, programos finansavimas;
- (Apgailėstavimas) Galiojantys įstatymai įpareigoja jaunimą (ir ne tik jį) registruotis Darbo biržoje visais gyvenimo atvejais (pvz. dėl sveikatos, dėl soc. garantijų ir t.t.);
- Informacinės kompanijos, kurių metu potencialūs darbdaviai galėtų pažinti neformalaus ugdymo teikiamą naudą (prisideda prie JNU kompetencijų pripažinimo);
- Surengti privalomus mokymus apie Jaunimo politiką ir t.t. savivaldybių merams, administracijos direktoriams, rengti jų ir JRK kasmetinius bendrus susitikimus;

- Dėkojame už programą „Vaikų dienos centrai“. Reikėtų ieškoti galimybių didinti finansavimą;
- Motyvuota jauna šeima gali svarstyti variantą – galimybę tapti globėjais arba kurti šeimyninio tipo namus – šeimyną ir globoti vaikus. Įsteigus šeimyną → globojami vaikai šeimos aplinkoje → šeimynos tėtis ir mama yra įdarbinami;
- Tiek mokėti už darbą, kad jaunas žmogus jaustųsi oriai (galėtų išlaikyti šeimą, susimokėtų būsto paskolą) ir nenorėtų emigruoti;

Lietuvos darbo birža

- Didesnis informavimas, viešinimas apie laisvas viešųjų darbų vietas jaunimui;
- Jau nuo pat mažumės domėtis jaunimo poreikiais ir leisti pabandyti padirbėti ar atlikinėti praktikas tose vietose. Labiau pažindinti juos su jiems įdomių profesijų darbo vietomis;
- Gyvas, natūralus, nuoširdus, kompetentingas darbuotojas, kuris konsultuotų pasirenkant profesiją;
- Galima organizuoti karjeros muges jaunimui, tai skatintų teisingos profesijos pasirinkimą;
- Lėšos bedarbių persikvalifikavimui turi būti skirtos darbdaviams, kurie darbina bedarbi, nes darbdavys žino, kokių mokymų reikia jo darbinamam žmogui. Šiuo metu bedarbiai perkvalifikuojami, bet jie nėra įdarbinami;
- Kadangi valstybė tik šneka, o nieko nedaro dėl jauno žmogaus įdarbinimo, kuris baigė aukštąją ir turi išsilavinimą, eini į Darbo biržą su tikslu, kad padės įsidarbinti su gerai apmokamu darbu. Šluoti gatves ar nešioti laikraščius su aukštuoju – nėra tikslo gyvenime. Darbo birža sako „nesiregistruokite, nėra darbo šioje vietovėje, turite ieškotis per gimines ar pažįstamus.“ Tad norime, kad Darbo birža daugiau įdėtų pastangų dėl jauno žmogaus ir jam padėtų;
- Kviesti jaunuolius kelti/keisti kvalifikaciją į mokymus, kursus;
- Pakeisti tam tikrus įstatymus, pvz. kad per metus įdarbinti tą patį asmenį laikiniems darbams galima ne daugiau kaip 6 mėn.;
- Vaikų vasaros sezono metu sudaryti galimybę įsidarbinti nepilnamečiams, kai 50% darbo užmokesčio sumoka darbdavys, 50% - Darbo birža. Užimtume didžiąją dalį jaunimo. Visi nori dirbti!;
- Darbo biržos decentralizacija;
- Skirti lėšų vaikų įdarbinimui atostogų metu;
- Aktyviau įsitraukti į bendradarbiavimą su Apskritaisiais Stalais organizuojant bendrus mokymus, skleidžiant informaciją apie užimtumo pasiūlymus jaunimui;
- Sudaryti bendradarbiavimo grupę su LiJOT dirbant su šiais klausimais nacionaliniu lygmeniu;
- Nemokėti pašalpų bedarbiams, nebent mėnesį ar du, taip jaunimas būtų motyvuotas ieškoti darbo, o ne išsilaikyti iš pašalpų su mąstymu „kad valstybė sumoka minimalią algą, neapsimoka dirbti“;
- Draugiškesnės bendravimo aplinkos Darbo biržos lankytojams!;
- Bendradarbiavimas su EURES ir informavimas apie ES galimybes. Galėtų bendradarbiauti su „Jaunimo Europos komanda“ skelbiant informaciją apie tai. Bendradarbiavimas su mokyklomis;
- Jauniems nedirbantiems asmenims, kurie patenka į policijos akiratį, kaip alternatyvią nuobaudą paskirti įsipareigojimą registruotis Darbo biržoje;
- Viešųjų darbų programą padaryti labiau jaunimui prieinama;
- Galima skatinti įdarbinti darbuotojus tam, kad jie dirbdami su senais darbuotojais įgis iš jų patirties, o darbdavys turės gerą darbuotoją;
- Dėkojame Darbo biržai už pastangas ir darbą su jaunimu;
- Moksleivių įdarbinimas vasarai skatinant ūkininkus, kad jie priimtų moksleivių su noru ir už tai būtų skatinami;
- Bendradarbiavimas su mokyklomis pateikiant darbo rinkos situaciją;
- Kokios priemonės veikia? Profesinis orientavimas – ciklai „Specialybių mugė“, „Karjeros traukinys“, „IT – tavo rytdienai“. Ko trūksta? Jaunimas mokosi iš sėkmingų pavyzdžių. Šie gana vangūs ir nelinkę savanoriškai dalintis patirtimi; Ko trūksta? Neformalaus ugdymo ir kt. metodikų;
- Neskirti pašalpų bedarbiams;
- Organizuoti mokymus žmonėms, kurie nori pagilinti kvalifikaciją ar ją pakreipti kita linkme;
- Neužsiimti tik popierių tvarkymu, o realiai padėti jaunimui ar nukreipiant reikiama linkme, ar padedant rasti savo nišą;
- Viešųjų darbų įvaizdžio gerinimas, kadangi šiuo metu požiūris į juos labai neigiamas;
- Darbo vietų pasiūlymus skelbti ne tik Darbo biržos internetiniuose puslapiuose, bet ir jaunimo populiariuose tinklalapiuose;
- Taip pat reikėtų leisti persikvalifikuoti žmonėms, kurie turi aukštąjį išsilavinimą, šiuo metu negalima to padaryti;

- Ši institucija galėtų suteikti daugiau informacijos nepilnamečiams apie darbo (galbūt tai gali būti trumpalaikis ar sezoninis) perspektyvas;
- Jaunimui įsidarbinant „nuo“ Darbo biržos į atitinkamą vietą, būtų nuolat apmokama ~50% darbo užmokesčio, t.y. pusė sumos darbdavys, pusė Darbo birža per bandomąjį laikotarpį;
- Darbo birža kvieštų jaunuolius dalyvauti projektinėje veikloje (aktualioje) su ta intensija, kad projektinė veikla skatintų jaunimo verslumą bei ateičiai sukurtų darbo vietą;
- Bendradarbiauti su jaunimo centrais;
- Skirti daugiau darbo žmonėms pagal jų specialybes, o ne pagal tai, ko jie nori;
- Gerinti įsidarbinimo sąlygas, galimybes (darbo vietų skaičiaus didinimas, informacijos sklaida; pasiekiamumas). Apmokymai, kompetencijų kėlimas (darbdaviai reikalauja patirties, todėl ieškant darbo ir neturint patirties iškyla sunkumų. Jaunam žmogui „uždaromos durys“, „numušama“ motyvacija;
- Įsteigti jaunimo darbo centrus užsienyje, kurie ne tik įdarbintų, bet ir padėtų norintiems (jau įgavusiems patirčių ir užsidirbusiems) sugrįžti, kauptų info apie žmones, kurie ieško būtent tokių specialistų, padėtų tvarkyti dokumentus, tam tikras sutartis (pvz. padeda 3 metus dirbti užsienyje, bet po to skatina grįžti);